

Inca, 10-IV-58

Benvolgut Dr. Vicens:

Són les 8 del matí. Acabo de sortir de guàrdia iestic escrivint-li des de la meua habitació de la residència, davant la finestra obertada que mira cap a la Serra (la serra per autonouària, la serra alcoveriana). I provaré a complaure'l parlant-li de "la milícia"; però és tan difícil!

Si descontem la classe amorfa que porta galons (que suposo que són exactament igual que devien ésser els soldats mercenaris d'altre temps), la subespècie "homo militaris" (sic) es divideix en dues categories ben diferenciades: el que mana (l'home amb estrelles) i el soldat.

No vrec dir-li res de nou explicant-li que oficials i "jefes" són gent de poc pensar i molt beure, reietons amb dret de vida o mort davant els inferiors i esclaus que llepen la terra que trepitgen els superiors. Oberts a l'"euseuisme" i a l'acceptació

del regalet. Gent que no realitza altre treball que el moral d'assumir responsabilitats i que es passa el dia a la "sala de banderes" esperant el "Diario oficial del ejército" per veure si han ascendit algú que avés davant seu a l'escalafó - o si s'ha mort algú - per a passar-li una ratlla a l'"escalilla" (en lloc, per ordre, des d'en Franco fins a l'últim tinent) i comprovar que ja només li falten 157 llocs per a ascendir. (L'altre dia uns capitans van anar a veure un comandant malalt i li van dir, en to de facècia: "li comandante, dice bulante que a ver si se pone bueno ^{o no} ~~o no~~, que él ya está esperando para pasarle la raya").

Però tot això jo ja ho sabia. I em penso que ho sap tothom. El que he descobert ara és que amb tot i això són també éssers humans amb fills i problemes i fins i tot sensibilitat. I he descobert que aquesta gent creuen howrodament que la "dictadura militar" és el millor sistema de govern per a

aquest país nostre; perquè gene- (2)
ralitzen innocentment la seva experièn-
cia en el comandament de soldats i
creuen que l'ordre assegurava per la
garrotada és no sols bo, sino sufici-
cient. I que ara comencen a obrir
els ulls davant la realitat de vint anys
sense millora efectiva, que critiquen
durament; però que atribueixen a la
manca d'eficiència del règim en
imposar-se i imposar "l'ordre".

I és que per a entendre els militars
i entendre el fenomen del franquisme,
cal que basté s'imbuessi d'aquesta
idea: que el militar és un animal
de cova, que viu en un medi tan-
cat, conversant tot el dia innocent-
ment de les coses que passen al
carrer - que es creu entendre i no
entén, perquè entre ell i el carrer
i l'home del carrer hi ha massa
parets, reixes i sentinelles - en un
ambient on la més alta expressió
intel·lectual consisteix en un re-
mugament dels tòpics continguts
a les "Ordenances" de Carles III.

I així la història d'aquests darrers
20 anys al nostre país sembla com

una immensa facècia tràgico-còmica del destí, que ha posat al front d'uns problemes delicadíssims i complexos a uns quants sergents que no hi enten- men res de res i que es pensen que ho poden endegar tot a base de mantenir aquesta idea mítica de "l'ordre" (sense preocupar-se de pensar que potser no existeix un "ordre" metafísic, sinó diversos "ordres" reals i concrets, entre els quals triar el millor).

Sim penso que gran poquem aprofundir en la realitat del que ha passat en aquests darrers vint anys veurem aquests homes com una colla d'infeligos que han sortit a l'escenari a recitar una comèdia de la qual no entenen res i que, enlluernats pel llum de l'escena, encara no s'han adonat que hi ha uns senyors darrera les cortines que els poquen els sons, els aplaudeixen i fins i tot els tiren flors als finals d'acte; perquè en realitat estan jugant amb ells i hi estan fent el gran negoci. I que tampoc no s'han adonat que a l'altra banda de la llum, més enllà de la boca negra de l'escenari, no hi ha un públic com ells

creuen, no hi ha "tota la gent honrada d'Espanya" que els Belicita perquè amb ells pot "viure i treballar en pau". (3)

I amb tot i que algú ber la seva part a la rapacitat i a la malícia d'alguns individus, jo, en conjunt, ara que els coneix millor, no diria "Matau-los, que són uns bandolers!" com molta gent fa, sinó "Per l'amor de Déu, treieu-los, que no saben el que es fan!".

Vetotí que la carta s'ha allargat massa i que jo no li he parlat en realitat de la més interessant d'aquestes dues subespècies: el soldat. Aquí sí que he fet descobriments magnífics i que marcaran fortament les meves opinions sobre aquest animal esplèndid i generós que és l'home, que et paga sempre multiplicat per quatre o cinc allò que tu li feres de bé i d'afecte. Però li hauria de parlar d'alguns pagesos d'Albacete o de Castelló, semiarafa-

Bets, que són molt més intel·ligents que un 90 % (o més) dels meus companys d'Universitat; però que no han tingut cap oportunitat ... ni la tindran. O del xicat valencià queahir en dia "Vostés els catalans, si que són valents per a les vagues! Allí a València tothom ho sap". O d'un "toro" de Granada anomenat "El temerario", que encara no ha encorat una bala a la diana perquè tremola aixís que agafa un busell. O d'un tal José García García al qual se li va morir el primer fill de gana i que ahir va rebre un telegrama de la dona (que acaba de tenir-ne un altre) dient-li que no es preocupés, que ella i el nen estan bé; però que marxaven cap a Madrid per a operar-lo... flautina de parlar-li de tot això; i em temo que aquestes històries no l'interessin poc ni gaire.

Rebi el més cordial record
de
Josep Fontana